

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov

Lokalizácia: § 15 ods. 2

Účinnosť: 15. 01. 2009

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 22

Vysoká frekvencia podrobovania sa posúdenia zdravotnej spôsobilosti

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:

- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=4&ID=794>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Od účinnosti regulácie je osoba vykonávajúca služby súkromnej bezpečnosti povinná podrobiť sa posúdeniu zdravotnej spôsobilosti každé dva roky, ak nie je v záveroch predchádzajúceho lekárskeho posudku ustanovená kratšia lehota. Povinnosť podrobiť sa opätovnému posúdeniu zdravotnej spôsobilosti na základe rozhodnutia ministerstva alebo krajského riaditeľstva nie je dotknutá.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Podľa súčasnej právnej úpravy je osoba povinná sa podrobiť posúdeniu zdravotnej spôsobilosti každé dva roky, ak nie je v záveroch predchádzajúceho lekárskeho posudku ustanovená kratšia lehota. Predmetom ex post hodnotenia má byť predĺženie lehoty na podrobenie sa posúdeniu zdravotnej spôsobilosti na každých desať rokov, ak nie je v záveroch predchádzajúceho lekárskeho posudku ustanovená kratšia lehota.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať. Ex post: Zdravotnú spôsobilosť musí preukazovať každá FO/PO osoba, ktorá vykonáva činnosti súvisiace s prevádzkovaním bezpečnostnej služby. Podľa informácií Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pôsobí k 31. 12. 2023 na území SR 596 fyzických a právnických osôb, ktoré prevádzkujú niektorý z druhov bezpečnostných služieb.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
22	Vysoká frekvencia podrobovania sa posúdenia zdravotnej spôsobilosti	§ 15 ods. 2	15.01.2009	Osoby preukazujúce zdravotnú spôsobilosť	596	120 €	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Náklady regulácie na celé podnikateľské prostredie nedokážeme kvantifikovať, pretože nedokážeme určiť počet dotknutých subjektov. Dôvodom nemožnosti určiť počet dotknutých subjektov je skutočnosť, že podmienku zdravotnej spôsobilosti nemusia spĺňať iba prevádzkovatelia súkromných bezpečnostných služieb, ale aj ich zamestnanci. Náklady regulácie na jeden podnikateľský subjekt sa pohybujú v sume v priemere 120 € za každú absolvovanú lekársku prehliadku. Zamestnávateľovi v spojitosti s povinnosťou absolvovania lekárskej prehliadky každé dva roky vznikajú napríklad personálne straty, kedy jeho zamestnanec počas absolvovania tohto vyšetrenia nie je dostupný na pracovisku a nemôže vykonávať svoju prácu.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti sú interné štatistiky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze analýza vplyvov nebola vykonaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) preto nebolo možné vyčíslieť / určiť dôvod jeho vzniku.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:		
GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Úrad súkromných bezpečnostných služieb Prezídium Policajného zboru		
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:		
<u>Cielené konzultácie:</u>		
Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO): Slovenská komora súkromnej bezpečnosti (ďalej ako „SKSB“ alebo „komora“), 31749275	Zúčastnené subjekty: Áno ☒ Nie ☐	
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Oslovené subjekty: Slovenská komora súkromnej bezpečnosti	Forma: osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	Dátum vykonania: 22. 08. 2024
<u>Verejné konzultácie:</u>		
Trvanie verejných konzultácií: od 29. 07. 2024 do 09. 08. 2024		
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Zapojené subjekty: Združenie podnikateľov Slovenska	Forma: osobne/online ☐ dotazník/e-mail ☒	Dátum zapojenia: 09. 08. 2024

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Zástupca SKSB sa vyjadril, že v súčasnosti je regulácia nastavená tak, že zamestnanec, ktorý sa podieľa na výkone bezpečnostnej služby, musí každé dva roky absolvovať posúdenie zdravotnej spôsobilosti. Táto povinnosť je uvedená v § 15 ods. 2 zákona o súkromnej bezpečnosti, pričom lehota dva roky môže byť aj kratšia, ak kratšiu lehotu ustanoví lekár v záveroch predchádzajúceho lekárskeho posudku. Cena za periodickú preventívnu prehliadku v súvislosti s výkonom povolania a získania kladného lekárskeho posudku sa pritom pohybuje v rozmedzí 20 – 40 €. K tejto sume je potrebné pripočítať aj cenu za psychologické vyšetrenie, ktoré sa pohybuje vo výške 80 – 100 €, ak lekár určí, že zamestnanec ho musí absolvovať. Vo výsledku tak prevádzkovateľa bezpečnostnej služby môže každé posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnanca stáť 100 – 140 €, pričom v danom čase mu okrem toho chýba zamestnanec aj na pracovisku. Podľa zástupcu podnikateľských subjektov je táto lehota neprimerane krátka, pričom zdravotný stav zamestnancov sa už teraz pravidelne monitoruje prostredníctvom povinných zdravotných prehliadok raz ročne, keďže väčšina z nich vykonáva aj prácu v noci.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Gestor uvádza, že regulácia vznikla z dôvodu potreby sledovať na pravidelnej báze zdravotnú spôsobilosť zamestnanca na výkon bezpečnostnej služby. Dvojročná lehota je stanovená preto, aby bolo možné včas zachytiť kontraindikácie, ktoré neumožňujú ďalej vykonávať bezpečnostnú službu. Medzi kontraindikácie znemožňujúce výkon bezpečnostnej služby patrí napríklad zníženie zrakovej ostrosti, zníženie sluchovej ostrosti, nervové poruchy, choroby pohybového aparátu, ktoré sú spojené s obmedzením hybnosti takého rozsahu, že osoba nie je schopná samostatného pohybu bez kompenzačných pomôcok či kardiovaskulárne choroby. Všeobecný lekár pritom pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti prihliada na výsledky vykonaných vyšetrení a tiež na predchádzajúce záznamy v zdravotnej dokumentácii žiadateľa.

Gestor zároveň uviedol, že v tejto oblasti už došlo k úprave ustanovenia § 15 ods. 2, a to takým spôsobom, že z pravidelnej dvojročnej prehliadky bola vypustená povinnosť absolvovať psychologické vyšetrenie. Povinné vyžadovanie psychologického vyšetrenia teda bolo zrušené a v súčasnosti je na rozhodnutí lekára, ktorý vydáva lekársky posudok, či určí u zamestnanca aj povinnosť absolvovať psychologické vyšetrenie. Podľa vyjadrenia gestora je potrebné pravidelne monitorovať telesnú spôsobilosť zamestnanca na vykonávanie činností súvisiacich s prevádzkovaním bezpečnostnej služby, keďže zamestnanec musí byť schopný vykonať v prípade potreby zásah, pri ktorom môže použiť tak vecný bezpečnostný prostriedok, ako aj hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany. Za týmto účelom musí byť zamestnanec v dobrom fyzickom stave, ktorý mu umožní reagovať včas a primerane.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),

- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Na konzultáciách, ktoré sa uskutočnili dňa 22. 8. 2024, zdôraznila v úvode stretnutia SKSB potrebu vytvorenia nového zákona, pretože súčasný zákon o súkromnej bezpečnosti prešiel viacerými novelizáciami, v dôsledku ktorých sa stal neprehľadným a komplikovaným pre podnikateľské subjekty. Vzhľadom na pripomienky, ktoré zazneli v úvode stretnutia, navrhla SKSB zriadenie spoločnej pracovnej skupiny za účelom tvorby nového zákona, prostredníctvom ktorej by sa stanovil rámec a obsah nového zákona na základe úzkej spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov.

V nadväznosti na reguláciu uvedenú v ustanovení § 15 ods. 2 navrhla SKSB predĺžiť lehotu na podrobenie sa posúdeniu zdravotnej spôsobilosti z pôvodných 2 rokov na každých 10 rokov, ak by v záveroch predchádzajúceho lekárskeho posudku nebola ustanovená kratšia lehota. SKSB pritom argumentovala medzinárodným porovnaním v rámci krajín V4, pričom uviedla, že v návrhu českého zákona o bezpečnostní činnosti podnikajících osob a o změně souvisejících zákonů sa predkladajú doklady o zdravotnej spôsobilosti iba pri nástupe do zamestnania a nie aj následne každé 2 roky ako to stanovuje slovenská právna úprava. Zdravotný stav zamestnancov je navyše pravidelne monitorovaný už prostredníctvom povinných zdravotných prehliadok realizovaných na ročnej báze, keďže väčšina z nich vykonáva aj prácu v noci. Z pohľadu zamestnávateľa tak musí prevádzkovateľ bezpečnostnej služby posilať svojich zamestnancov na minimálne 2 lekárske prehliadky – jednu realizovanú na základe ustanovení zákona o súkromnej bezpečnosti a druhú na základe ustanovení zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Každá z týchto zdravotných prehliadok stojí minimálne 20 € a musí ich preplácať zamestnávateľ.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Zástupcovia Ministerstva vnútra SR v úvode stretnutia realizovaného 22. 8. 2024 v priestoroch Ministerstva hospodárstva SR reagovali na potrebu prípravy nového zákona, ktorá zaznela od SKSB, protinávrhom – ochotou zapracovať návrhy zásadných zmien do súčasného znenia zákona jeho novelizáciou. Zdôraznili však potrebu zberu viacerých návrhov zásadných zmien, aby nedochádzalo k častým novelizáciám. Gestor zároveň preverí možnosti zriadenia pracovnej skupiny, ktorej členmi budú aj zástupcovia podnikateľského prostredia.

V súvislosti s návrhom na predĺženie lehoty posúdenia zdravotnej spôsobilosti zamestnanca, ktorý sa podieľa na výkone bezpečnostnej služby z dvoch rokov na desať rokov, gestor čiastočne súhlasí. Gestor však zároveň navrhuje, aby termín ďalšieho posúdenia zdravotnej spôsobilosti určil lekár, ktorý posudzuje zdravotnú spôsobilosť zamestnanca. Lekár by teda napríklad na základe záverov v poslednom lekárskom posudku určil, že zamestnanec má ísť na opätovné posúdenie o päť rokov. Lekár by zároveň mal hraničný termín na stanovenie opätovného posúdenia zdravotnej spôsobilosti napríklad 10 rokov. Lehota na posúdenie zdravotnej spôsobilosti by sa teda predĺžila z dvoch rokov na desať rokov, mohla by však zároveň byť kratšia na základe rozhodnutia lekára vydávajúceho lekárske posudky. Gestor zároveň upozornil na problém v prípade zmeny zamestnávateľa z pohľadu zamestnanca, kedy potenciálny zamestnávateľ požaduje nový lekárske posudok, ktorý nesmie byť starší ako 3 mesiace, čo sa prejavuje v zvýšených nákladoch uchádzača o zamestnanie.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Spracovateľ uvádza, že od účinnosti regulácie je osoba povinná každé dva roky podrobiť sa posúdeniu zdravotnej spôsobilosti, pokiaľ v predchádzajúcom lekárskom posudku nie je stanovená kratšia lehota. Táto povinnosť platí aj v prípade, ak ministerstvo alebo krajské riaditeľstvo rozhodne o potrebe opätovného posúdenia zdravotnej spôsobilosti, pričom táto povinnosť zostáva nedotknutá.

Zástupca podnikateľských subjektov upozornil, že zamestnanci bezpečnostných služieb musia každé dva roky absolvovať posúdenie zdravotnej spôsobilosti, pričom lehota môže byť kratšia, ak tak určí lekár. Celkové náklady na lekársku prehliadku spolu so psychologickým vyšetrením môžu dosiahnuť 100 – 140 €. Zároveň zamestnanci počas tohto obdobia chýbajú na pracovisku. Podľa zástupcu je lehota neprimerane krátka, keďže zamestnanci absolvujú povinné ročné prehliadky, najmä kvôli práci v noci.

Spracovateľ vníma vysvetlenie gestora, že regulácia bola zavedená na pravidelné sledovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov bezpečnostných služieb. Dvojročná lehota umožňuje včas odhaliť zdravotné problémy, ako napríklad zhoršený zrak, sluch či pohybové obmedzenia. Pravidelné monitorovanie fyzickej spôsobilosti je potrebné, pretože zamestnanci musia byť schopní zasiahnuť a použiť bezpečnostné prostriedky, vrátane technik sebaobrany.

Z pohľadu spracovateľa je regulácia, ktorá vyžaduje dvojročné posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov bezpečnostných služieb, opodstatnená. Umožňuje včas odhaliť zdravotné problémy, ako sú zhoršený zrak či pohybové obmedzenia, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť. Aj keď podnikatelia považujú dvojročnú lehotu za krátku, spracovateľ má názor, že pravidelné monitorovanie je nevyhnutné, pretože zamestnanci musia byť schopní rýchlo a primerane reagovať pri zásahoch.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Spracovateľ eviduje návrh SKSB predĺžiť lehotu na posúdenie zdravotnej spôsobilosti z 2 rokov na 10 rokov, ak lekár neurčí kratšiu lehotu. SKSB tento návrh podporuje medzinárodným porovnaním, kde sa doklady o zdravotnej spôsobilosti predkladajú iba pri nástupe do zamestnania. SKSB tiež poukazuje na to, že zdravotný stav zamestnancov je pravidelne monitorovaný prostredníctvom ročných prehliadok. Z pohľadu zamestnávateľov to znamená, že musia zabezpečiť dve lekárske prehliadky, ktoré zapríčiňujú zvýšenie nákladov a absenciu zamestnanca na pracovisku.

Spracovateľ súhlasí s návrhom gestora, aby termín ďalšieho posúdenia určil lekár na základe predchádzajúcich posudkov, s maximálnou lehotou desať rokov. Tým by sa lehoty predĺžili, no zároveň by bola zachovaná flexibilita.

K predmetnému návrhu SKSB zriadiť pracovnú skupinu za účelom tvorby nového zákona, prostredníctvom ktorej by sa stanovil rámec a obsah nového zákona na základe úzkej spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov, vyjadruje spracovateľ súhlas a podporuje vznik pracovnej skupiny.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

- ☐ ponechať reguláciu ☒ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
- ☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.5 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Spracovateľ na základe vstupov zúčastnených strán navrhuje upraviť reguláciu obsiahnutú v § 15 ods. 2 zákona o súkromnej bezpečnosti.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor sa v stanovenej lehote nevyjadril.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor sa v stanovenej lehote nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia